

Tájékoztató a lakóhely környezeti állapotáról

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés e) pontja kimondja, hogy „A települési önkormányzat a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot.”

Fentiek alapján a város környezeti állapotáról a rendelkezésre álló adatok alapján a következő tájékoztatást adom:

A települési környezet védelme érdekében végzett, illetve végzendő helyi feladatok az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- a) Környezet védelmét szolgáló jogszabályok végrehajtása és a hatáskörbe tartozó hatósági feladatok ellátása;
- b) Önkormányzati rendeletek kibocsátása a környezetvédelmi feladatok megoldása érdekében;
- c) Együttműködés a környezetvédelmi feladatokat ellátó egyéb hatóságokkal, szomszédos önkormányzatokkal, társadalmi szervezetekkel;
- d) Környezeti állapot évenkénti elemzése.

A környezetvédelemmel kapcsolatos szabályozást alapvetően négy jogszabály, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, a természet védelméről szóló 1996.

évi LIII. törvény, a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény, a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény és ezeknek a végrehajtási rendeletei teremtik meg.

A hivatkozott jogszabályokat és a települési sajátosságokat figyelembe véve KEHOP pályázati támogatásból elkészült Gárdony Város klímastratégiájának egyeztetési változata. A stratégia külön internetes oldalon olvasható, minden érdeklődő számára elérhető.

Területhasználatok

Gárdony település közigazgatási területe 63,5 km², azaz 6350,3 ha, melyből belterület 1305 ha, külterület 4955,5 ha, zártkert 89,8 ha. Részletezve művelési áganként - szántó terület nagysága 2937,4 ha, erdőterület 319,6 ha, rét, legelő 271,3 ha, gyümölcsös 540 ha, kert 31,3 ha, szőlő 52,8 ha, nádas 395,4 ha, művelés alól kivett terület 1902,4 ha. A mezőgazdasági földterületek nagy része művelt, a rétek kis kivételtől eltekintve gondozottak.

Gárdony területén leginkább mészlepedékes csernozjom talaj található, amely minőségileg megfelel a mezőgazdasági műveléshez.

Úthálózat

A belterületi önkormányzati utak közül 138,4 km kiépített és 16,7 km kiépítetlen. Az utak minősége több szempontból is javítandó (kátyú, vízelvezetés, por a zúzott köves utcákban). Gárdonyban 14,6 km kerékpárút van, valamint 60 km járda illetve gyalogút. A településen áthaladó állami közutak a „7” főközlekedési út, a 6212. jelű, a 6213. jelű és 62107 jelű közutak.

Minden évben megtörténik az ütőkátyúk javítása, valamint évről évre gyarapodik a felújított, aszfaltozott utcák száma.

2022 évben önkormányzati beruházásban a Szemere Bertalan utca összekötés, a Mészáros Lázár utca összekötés aszfaltozása történik meg az év végéig.

70 %-ban önkormányzati, 30 %-ban lakossági finanszírozásban valósul meg szintén az év végére a Cinege utca, az Avar utca, a Mátyás király utca (Petőfi u. - Gesztenyesor közötti szakasz illetve a Gárdonyi u. – Petőfi u. közötti szakasz), a Bronz utca (Alkotmány u – Asztalos S. u. közötti szakasz), a Pákász utca, a Liliom utca (Rezeda u. – Margaréta u. közötti szakasz), a IV. utca (Radnóti u. - Csokonai u. közötti szakasz) és a XIII. utca (Radnóti u. - Csokonai u. közötti szakasz) aszfaltburkolatának kivitelezése.

A gyalogosok biztonságosabb közlekedésének érdekében elkészültek a gyalogos átkelőhelyek a Chernel I. utcában a vasúti átjáróknál, valamint csomópont kiépítéssel együtt a Posta utca – Bóné K. (– Gárdonyi G.) utca kereszteződésében. A Posta utcában (Gárdonyi G. utcától az Arany J. utcáig) új térköves járdaszakasz biztosítja a kényelmes gyalogos közlekedést. Szintén idén készült el a Cziczó-köz járdájának felújítása is.

Parkolók, terek

Új parkoló kialakítása valósult meg a Kaptár (Barnamezős épület) mellett, valamint a Bóné Kálmán utca – Szabadság utca között. Mindkettő csapadékvíz-elvezetéssel, szabványos megvilágítással készült.

Már a nyár végén birtokba vehették a kirándulók a Határarki kikötő környezetrendezésének köszönhetően a Nautis Szálloda előtti vízparti területen kialakított (pihenő) parkot.

Potenciális szennyező források

A település egyes területein elhagyott (illegális) hulladékokat 2022-ben saját forrásból szállították el az önkormányzat. Ezen felül május 6.-án a TeSzedd! hulladékgyűjtési akció keretein belül tisztítottuk meg Gárdony három területét (Őrház és Vasút utca, Gesztenye ABC körüli területek és a tóparti részen) önkéntes helyi lakosok segítségével. A hulladék elszállításáról és a gyűjtéshez szükséges eszközök biztosításáról az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) gondoskodott.

Gárdony közigazgatási területén ismert, kármentesítést igénylő talajszennyeződés nem található.

Tájsebek

Működő, illetve lezárt bánya a település közigazgatási határain belül nem található.

Hulladékgazdálkodás, hulladékgyűjtés

Gárdony Város Önkormányzat Képviselőtestületének a települési hulladékgazdálkodási közfeladatról szóló 6/2019 (IV.02.) számú rendelete határozza meg a Gárdony város közigazgatási területén belüli a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási közszolgáltatást, igénybevételének módját és feltételeit.

A Velencei-tavi Hulladékgazdálkodási Kft. (VHG) jelentős eszközállománnyal és létszámmal 2005. január 1-től végzi a Velencei-tó vonzáskörzetének teljes hulladékszállítási tevékenységet, a jogszabályi elvárásoknak megfelelően 2013. szeptember 1-től a VHG Kft. működését nonprofit gazdasági társaságként folytatja tovább. A Velencei-tavi Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. 15 településen végzi a háztartási kommunális hulladékszállítást, valamint

Velence és Gárdony városok, illetve Kápolnásnyék és Nadap települések területéről a zöldhulladék szállítást. A Közép – Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás által működtetett hulladékkezelési rendszeren belül- az Uniós előírásoknak megfelelően - kiemelten fontos szerepet kap a közvetlenül az ingatlanoknál képződő hulladékok szelektálása, a szelektíven gyűjtött hulladékok szállítása, előkezelése, minél teljesebb körű újrahasznosítása, így biztosítva a lerakóba beszállított hulladékmennyiség minimalizálását. Az évenként kiadott szállítási naptárban rögzítettek szerint havonta házhoz menő szelektív járatuk a teljes szolgáltatási területen elérhető.

A település tisztasága érdekében évente egy alkalommal, előzetesen egyeztetett időpontban lomtalanítás van. A lomhulladék elszállítása házhoz menő jelleggel történik. A díjmentesen elszállítható hulladékmennyiség 1,5 m³.

A 2012. évi CLXXXV (Ht.) törvény előírásainak való megfelelés miatt a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás a közszolgáltatókkal érvényes szerződést 2014. január 27 –i határidővel felmondta, és döntött arról, hogy a fentiekben megjelölt jogszabálynak való megfelelés miatt új közbeszerzési eljárást hirdet. A településük hulladékszállítási közszolgáltatási feladataira a Depónia – VHG Konzorcium eredményesen pályázott; a sikeres közbeszerzési eljárást követően megkötött közszolgáltatási szerződés alapján 2014. január 28-tól kezdődően a 15 település közigazgatási területén a Depónia – VHG Konzorcium végzi a települési hulladék összegyűjtését, elszállítását és kezelését. A 15 település közigazgatási területén kijelölt közszolgáltató a Depónia Hulladékkezelő és Településtisztasági Nonprofit Kft.

A Közszolgáltató a teljesítéshez vele konzorciális együttműködésben álló Szolgáltatót jogosult igénybe venni. A közszolgáltató a jelen szerződésben foglalt feladatok ellátására a "VHG" Velencei-tavi Hulladékgazdálkodási Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságot (2481 Velence, Tópart u. 26.) bízta meg, aki jogosult a szolgáltatást teljeskörűen ellátni, a közszolgáltató nevében eljárni.

A VHG Kft. telephelye 2019-ben pályázati támogatással elkészült.

A VHG Kft. és a Gárdonyi Városüzemeltetési Kft új telephelye (Gárdony, Mester u.) közötti ingatlanon megkezdődött a beruházás, várhatóan jövő évben elkészül a kommunális szilárd hulladéklerakó.

Gárdony Város Önkormányzat 2021-ben szerződést kötött a H-bió Kft-vel használt sütőolaj visszagyűjtő konténerek kihelyezésére illetve a lakosság által összegyűjtött használt sütőolaj és zsiradék hulladék elszállítására (gyűjtőkonténerek Gárdony, Posta utcai parkolóban, Gárdony-Agárd, Agárdi Csuka Csarnoknál, Gárdony-Dinnyés, Dinnyési Templomkert Hagyományőrző Turisztikai Központban találhatóak).

Önkormányzatunk számos esetben azt tapasztalta, hogy a közterületen lévő hulladékgyűjtőkbe a lakossági ingatlanokon keletkezett kommunális hulladékkal teli zsákokat helyeztek el. A magas hulladékgyűjtési és kezelési költség miatt felülvizsgáltuk a hulladékgyűjtők számát, aminek következtében az edényezetek számát csökkentettük, azonban továbbra is a jogszabályi előírásoknak megfelelően járunk el. A forgalmasabb közterületi részeken, sétányokon, parkokban megtalálhatóak a szükséges számú hulladékgyűjtő edényzetek. A gyűjtők kiürítéséről folyamatosan gondoskodunk.

Az Agárdi Tini Szabadstrandon hulladékgyűjtők telepítésére került sor a „Strandfejlesztés 2021” pályázat keretein belül.

A „Kérlek, vidd haza a szemeted” környezetvédelmi kampány keretén belül kívánjuk a környezettudatosságot növelni mind a lakosok, mind a városunkba látogatók körében.

A környezetvédelmi kampányba bevontuk a Velencei-tó környéki polgármestereket, civil szervezeteket, a Gárdonyi Géza Általános Iskolát és a Chernel István Általános Iskola és Gimnáziumot.

A tóparti részen 14 helyen helyeztünk ki figyelemfelhívó táblákat, valamint 4 db selfie falat létesítettünk, amelyen fontos információkat olvashatnak a látogatók.

Talajvíz és ivóvízellátás

A településen az ivóvíz szolgáltató a DRV Zrt. Belterületen az ivóvíz ellátottság teljes körűnek tekinthető, több mint 160 km ivóvízhálózat épült ki. 2018-ban kiépítésre került az új agárdi városközpont vízellátását biztosító víziközmű gerinc. 2019-ben az Órház (új név Mester) utcai ipartelep mellett kiépült az új telephelyeket ellátó vízvezeték (természetesen a szennyvíz-elvezetéssel együtt). Tavaly készült el a Vasút utcáról nyíló utcában 12 telek ellátására az ivóvízvezeték. Üzemelő közkifolyók száma 11 db. Esetleges csőtörések esetén - a szakaszolásoknak köszönhetően - csak a legminimálisabb terület marad ivóvíz szolgáltatás nélkül.

Felszíni vizek, vízvezetés

Gárdony a Velencei-tó és a Dinnyés-Kajtori csatorna vízgyűjtő területén fekszik. A területére eső csapadékvizeket időszakos és állandó vízfolyások, árkok szállítják egyrészt a Velencei-tóba, illetve a keleti részeken a Dinnyés-Kajtori csatornába. Az előző évekhez képest idén is jelentősen csökkent a tó vízszintje. A 2021. évi részleges vízpótlásnak és az év végi csapadékos időjárásnak köszönhetően a vízállás 2021. decemberében megközelítette a (még mindig alacsonynak számító) 85 cm-t. A helyzet idén sem lett optimálisabb. Az „agárdi vízmérce” szerint, a csapadékosabb napok ellenére napjainkban sem éri el a vízállás a 70 cm-t.

A településen a csapadékvíz elvezetése nyílt vizes árokkal, és helyenként zárt csatornával történik.

Szennyvízkezelés

A településen a DRV Zrt. látja el a vezetékes szennyvízelvezetéssel és ártalmatlanítással kapcsolatos feladatokat. A településen a szennyvíz elvezetésére elválasztott rendszerű közcsonna hálózatot létesítettek. A szennyvízcsatorna hálózat a belterületen közel 125 km hosszban épült ki, ezzel a csatornahálózat a város nagyobb hányadában kiépítésre került, a peremrészeken kisebb hányadban áll rendelkezésre, míg a külterületen nem rendelkeznek közcsonna hálózattal. A közcsonna hálózatra nem csatlakozó ingatlanokból a szennyvíz döntő hányadát a talajba szikkasztják. Az így okozott szennyezés a csatornahálózat fejlesztésének és a rácsatlakozás növelésének eredményeként az elmúlt 15 évben jelentősen csökkent.

Levegőminőség

A levegő minősége Gárdonyban viszonylag jónak értékelhető. A település környezetében légszennyező forrásként a településen áthaladó nagy forgalmú 7. sz. főút (Balatoni út), valamint kis mértékben a település alacsony forgalmú közútjai tekinthetők. Ezen kívül a gyakori nyugati szélirányból érkező, a mezőgazdasági területekről származó és az építkezések porterhelése

jelentkezhet. A téli időszakban számos háztartás fűt fával, amelynek következtében minimálisan megemelkedik a füst koncentráció.

Az avar és zöldhulladék égetés városunkban 2020 december 1-től tilos. A zöldhulladékot a közszolgáltató szállítja el a hulladékszállítási szerződés keretein belül.

Parlagfű okozta szennyezés egyre kevesebb alkalommal fordul elő, jellemzően a település külterületi részein.

Energiagazdálkodás

Az elektromos energiaszolgáltató a térségben – általában lakossági/egyetemes - az E.ON Energiaszolgáltató Kft. valamint a nagyobb/piaci fogyasztók esetében az MVM. A lakásállományt meghaladja a villamosenergia-ellátottságot igénybevevő ingatlanok aránya, amit az ingatlanoknál előforduló többlet fogyasztói helyek és a külterületi, nem lakáscélú, de villamos energia ellátást igénylő ingatlanok indokolnak. Ezekből az adatokból a lakosság ellátottságára következtetni nem lehet, ezért mértékadónak tekinthető a szolgáltató ellátottságra vonatkozó megállapítása, miszerint az ellátottság teljes körű.

A gázszolgáltatást biztosító MVM Next Energiakereskedelmi Zrt. (korábban Nemzeti Közművek Zrt.) tájékoztatása alapján folyamatosan emelkedik a fogyasztók száma, településen meghaladta a 6.100-t.

Az elmúlt években az önkormányzat pályázati támogatás útján illetve önerőből jelentős fejlesztéseket hajtott végre, melynek köszönhetően felújításra került a Nemzedékek Háza és a dinnyési óvoda épülete. Ezen fejlesztések mind hozzájárultak az épületek energiaigényének csökkentéséhez.

Több éve a Polgármesteri Hivatal épületében EU-s pályázati támogatásból megvalósított geotermikus rendszer biztosítja a fűtést, az elektromos energia igény túlnyomó részét a - szintén EU-s pályázati forrásból elkészült - napelemes rendszer látja el.

Az elmúlt években az energiafelhasználást több épületében csökkentette Gárdony Város Önkormányzat, homlokzati (ill. födém) hőszigetelés és homlokzati nyílászárók cseréje történt meg a dinnyési és az agárdi óvoda épületénél, a Polgármesteri Hivatal épületénél, valamint az agárdi Tündérművelődési Központnál is. Két éve befejeződött a gárdonyi iskola energetikai felújítása, melyet a Székesfehérvári Tankerületi Központ finanszírozott EU-s pályázati forrásból.

2019. szeptemberében került átadásra a Klausz Gábor Könyvtár teljes felújítás után. A „szokásos” lapostető/födém, homlokzati hőszigetelés, nyílászáró csere kiegészült az elektromos hálózat és a fűtés korszerűsítéssel. Új padlóburkolat készült teljes hőszigetelt padlózóna kialakítással. A beruházás EU-s támogatásból és jelentős önkormányzati forrásból valósult meg.

2020-ban EU-s pályázati támogatással elkészült a régi iskolakonyha és irodahelyiség/szoc. lakás teljes körű felújítása. A beruházás kapcsán elkészült a homlokzat és a födém hőszigetelése, teljes körűen a külső nyílászárók cseréje, új fűtési rendszer kialakítása, valamint napelemek elhelyezése.

2021. januárban került átadásra az agárdi óvoda vizesblokkjainak, elektromos és fűtési rendszerének korszerűsítése. A beruházás finanszírozása 30 %-a hazai támogatásból és 70 %-os önkormányzati forrásból történt.

2021. ősszén került átadásra dinnyésen a Vajky-kúria, ahol homlokzati nyílászáró csere, padló- és födém hőszigetelés, elektromos és épületgépészeti korszerűsítés történt. Elkészült az épület utólagos vízszigetelése. A beruházásnak köszönhetően jelentősen csökken az épület energiafelhasználása. Az EU-s pályázati forrást jelentős önkormányzati önerővel kellett kiegészíteni.

Másfél éves kivitelezés után 2021. novemberében került átadásra a „barnamezős beruházás”. A közel félévszázados épület átépítésre-bővítésre került, a komplett hőszigetelésnek, modern nyílászáróknak, korszerű épületgépészetnek és a napelemeknek köszönhetően az épület energetikai besorolása jelentősen javult. A fajlagos energiafelfogyás itt is jelentősen csökken. A finanszírozás szintén EU-s támogatásból és jelentős önkormányzati forrásból történt.

2019-ben EU-s támogatást nyert el a város több intézményének napelemmel történő ellátására és a geotermikus rendszer bővítésére. Ebben az évben befejeződött a geotermikus rendszer bővítésének megvalósítása. Lezajlott a próbaüzem, az engedélyezési eljárás van folyamatban. A projekt főbb feladatai: az új termelő kút lemélyítése 1.150 m-re, csővezetékek fektetése, a geotermikus hálózatba öt városi intézmény (Csuka Csarnok, „barnamezős beruházás” – orvosi rendelő és irodaház, Nemzedékek Háza, FÓKUSZ, Gárdonyi Tagóvoda) bekötése, számítógépes vezérlés kiépítése. Hét önkormányzati tulajdonú intézmény esetében - új rendszerként - elhelyezésre kerültek a napelemek (Dinnyési Tagóvoda, Dinnyési Hagyományőrző Kulturális Központ, Agárdi Óvoda (Székhelyintézmény), Velencei-tavi Galéria, Márvány utcai Közösségi Ház, Chernel István Általános Iskola és Gimnázium, Gárdonyi Géza Általános Iskola), míg a Polgármesteri Hivatal esetében a meglévő napelemes rendszerének bővítése történt meg.

Gárdonyi Város néhány éve, folyamatosan egészíti ki a közvilágítást napelemes kandeláberekkel. Egyik legnagyobb ilyen beruházás a Gallér u. – Dinnyés kerékpárút megvilágítása volt. 2019-ben az Agárd, Vasút utca Őrház utca felőli szakasz közvilágítása készült el hasonló műszaki tartalommal. Több parkolónk megvilágítását szintén napelemes kandeláberrel biztosítják.

Zaj- és rezgésvédelem

Városunkban nincsenek zajos ipartelepek, nagy üzemek ezért a zaj nem számottevő. Zajhatásként a 7-es számú főút átmenő forgalma, a vasúti forgalom zaja és a tavaszi-nyári időszakban a kereskedelmi- és szórakoztató létesítmények zaja említhető.

Zajvédőfal, egyéb zajcsökkentési intézkedések alkalmazása nem szükséges.

A környezetet terhelő rezgésterhelés nem jellemző.

Települési zöldfelületek és természeti környezet

A település zöldterületeihez tartoznak:

- járdák és az úttestek közötti zöldsávok, melyeknek gondozása kétféle módon történik. Magántulajdon esetén az ingatlantulajdonosok végzik, a fű nyírását előkertek gondozását, az önkormányzati területeken az önkormányzat végezteti el a rendszeres gondozást.
- sövények és fasorok,
- köztemető,
- egyéb zöldterületek.

A település közterületeinek, közparkjainak, köztemetője tisztántartásáról az önkormányzat Agárdi Zöld Kft-je gondoskodik, melynek során a fűnyírás munkálatok mellett a zöldhulladék, falevelek rendszeres összegyűjtésével, virágágyások beültetésével, gondozásával biztosítják a

környezet elvárt színvonalú megjelenését. Az Agárdi Zöld Kft. által évente többször gondozott felületek csoportosítva – rózságyások: 757 m², egynyári virágok ágyásai: 573 m², évelőkkel beültetett: 7.025 m², füves terület: 388300 m². (A korábban átadott kerékpárút melletti zöldsáv karbantartása szintén önkormányzati feladat, ami több mint 6000 m²-es növekményt jelentett).

Minden évben több alkalommal hirdet az önkormányzat közterületein növényültetést. Idén is önkéntesek sok – önkormányzat által biztosított – virággal, bokorral, fával díszítették a várost.

A Jókai lakónegyedben lévő Határarki-patak környezete kedvelt pihenőhelye a lakosságnak. Ezt az 500 méter hosszú szakaszt szeretné önkormányzatunk még zöldebbé, még természetközelibbé alakítani a jövőben. A területre őshonos magyar fafajták ültetését tervezzük, mint például *Alnus glutinosa*, *Alnus cordata*, *Fraxinus angustifolia*, *Fraxinus angustifolia* ssp. *Pannonica* és *Tilia plathyphylos*. Az elképzeléseinket a helyi civil szervezetek, a Jókai lakónegyed lakosai is nagy örömmel támogatják. A terület előkészítésében is számíthatunk segítségükre.

Célunk, hogy a Velencei-tó partján nyáron megjelenő tömeges turizmust elkerülő, pihenni vágyó helyi lakosoknak kedveskedjünk, egy csendes, nyugodt zöldövezetet alakítsunk ki, ahol a gyermekek is megismerhetik a környezetvédelem fontosságát.

Városunkban található zöldterületek, ahol a családok szívesen töltik szabadidejüket, mint például az Agárdi Parkerdő, de ha egy patak környezetét őshonos fákkal tesszük szebbé és kellemesebbé, az még inkább a természetbe vonzza a lakosokat, mindazok mellett, hogy a fáknak jelentős a vízmegtartó funkciójuk és nem utolsósorban javítják a település mikroklímáját is.